Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. Тел.: HEnderson 4-0237 УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXII. Ч. 219. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 12-го ЛИСТОПАДА (NOVEMBER) 1955. ДЕСЯТЬ ЦЕНТІВ — TEN CENTS No. 219. VOL. LXII.

ПРЕЗИДЕНТ ЗНОВУ В ВАШИНГТОНІ

Денвер, Колорадо. — Президент Айзенгавер перейшов останні лікарські оглядини, і лікарі ствердили, що Президент може відлетіти до столиці після семитижневого побуту в шпиталі в Денвері. Хоч погода в Денвері не дуже добра, бо падає сніг і панує мороз, то Президент має виїхати в 9-ій годині місцевого часу своїм літаком „Колюмбіною III" до Вашингтону. З ним має летіти пані Айзенгавер і особистий лікар Айзенгавера та його найближчі помічники. Перед відлетом з летовища Лаврі в Денвері Президент виголосить кількамінутову промову, в якій попрощається з Денвером та подякує американському народові за вислови співчуття під час його недуги. „Колюмбіна III" має прибути до Вашингтону коло 4-ої години пополудні, де привітають Айзенгавера віце-президент Ричард Ніксон і президентів син — майор Джан Айзенгавер. Після привітальної промови віце-президента Ніксона, Президент виголосить коротку промову до американського народу і автом від'їде до Білого Дому. Коло 200,000 народу мають вітати Айзенгавера в столиці, а військо має творити шпалір вздовж вулиць, якими Айзенгавер їхатиме до Білого Дому. Лікарі ствердили, що серце Президента не виказує тенденції до збільшення, і пресовий секретар Айзенгавера підкреслював це речення з лікарського бюлетеню про стан здоров'я Президента. На летовищі в Вашингтоні має зібратися весь кабінет Президента, дипломатичний корпус представники Конґресу та ближчі співробітники Президента. У Вашингтоні має панувати гарна погода під час прилету Айзенгавера. На летовищі в Вашингтоні не відбудеться нормальний військовий привіт Айзенгаверові, хоч там буде присутній відділ президентової „старої ґвардії" — Третього піхотного полку.

Айзенгавер уважає волю преси за ґарантію волі народу

Шикаґо. — Президент Айзенгавер вислав депешу на конвенцію професійної братерської журналістичної організації „Сіґма, Дельта Чі" в Шикаґо, в якій заявив, що воля преси, — це основа до освіченого виконування громадянських обов'язків. „Інтеґральна частина конституції, заявив Президент, ґарантує людям волю преси, волю, яка є основою до освіченого виконування громадських обов'язків в нашій республіці. Зберегти цю волю, — з огляду на вимоги нашої безпеки, — і змагати до правди і докладности інформацій" — це обов'язок всіх, отже і тих, які працюють в пресі. Воля преси, на думку Айзенгавера, „забезпечить нам всі інші наші волі та скріпить силу і поступ нашої держави". Виконна Рада цієї журналістичної організації вивчала звіт про те, що департамент оборони накладає цензуру на подавання інформацій про деяку частину його діяльности.

50-центовий фонограф — найновіша зброя Заходу

Ню Йорк, Н. И. — Голова Ради Директорів Радіової Корпорації Америки Дейвід Сарноф був присутній при першій публічній демонстрації 50-центового фонографу в Закордонному Пресовому Клюбі в Ню Йорку. Цей дешевий фонограф можна буде скидати з бальонів або літаків за залізну і бамбусову завісу, де люди можуть при його допомозі слухати вістей, які передає вільний світ. Дешевість цього апарату дозволить скинути за залізну заслону мільйони цих фонографів, бо вони збудовані з пластики і не ломляться при скидуванні їх з великої висоти. Їх не можна заглушувати при допомозі радіо, і ці апарати не залежні від руху електричного струму, і вони так просто сконструовані, що ними дуже легко послуговуватися кожній особі. Сарноф повідомив, що кілька цих апаратів вже передано „Голосові Америки" для випробовування. Інші урядові аґенції виявляють „досить мале зацікавлення" цими фонографами, які важать тільки вісім унцій. Ці апарати можна буде масово роздавати недорозвиненим країнам в Азії, де Совєти ведуть свою брехливу пропаґанду.

Законопроєкт про контролю інституцій, звільнених від оподаткування

Вашингтон. — Підсекретар департаменту скарбу Г. Чепман Ровз заявив на засіданні Інформаційної Підкомісії Палати Репрезентантів, що його департамент внесе до Конґресу законопроєкт про публічний розгляд заяв тих інституцій, які домагаються звільнення від федеральних податків. Департамент звільняє від оподаткування інституції, які працюють не для прибутків. Генеральний дорадник департаменту скарбу Дейвід В. Кендалл сказав, що згідно з цим законопроєктом можна буде розглядати тільки заяви про звільнення від оподаткування, але не можна буде публіці заглядати до податкових виказів цих інституцій. В ЗДА є 30,000 інституцій, звільнених від оподаткування.

В АМЕРИЦІ

● **Нововибраний губернатор** стейту Кентокі А. П. Чендлер плакав з радости, коли довідався, що переміг республіканського противника Едвіна Р. Денні. Чендлер дякував Богові за те, що допоміг йому здобути пост, який він вже займав в роках 1935—1939.

● **Вже тепер** повідомляють, що цього року фунт індичого м'яса, яке американці люблять їсти в „День Подяки", буде на 2—6 дорожчий супроти 1954 роком. Цього року виплекано на чотири відсотки менше індиків, як в попередньому році, коли продано їх рекордове число 66 мільйонів. Цього року є їх тільки 63,100,000.

● **Суд в повіті Лефлор** у Міссісіпі відмовився судити двох білих братів, які викрали 14-річного негритянського хлопця Еммета. Інший суд звільнив братів від оскарження у вбивстві цього хлопця. Брати признаються, що забрали Еммета з його хати, але потім випустили на волю, коли виявилося, що це не він зачіпав білу жінку.

● **Сенатська Республіканська** Політична Комісія стверджує що робітничі організації витратили коло двох мільйонів долярів на виборчу кампанію демократів. Закон Тефта-Гартлі забороняє робітничим організаціям витрачати гроші на політичні цілі.

● **Бувший комуніст** Ірвінг Маркгайм, що довший час працював як таємний аґент, повідомляючи урядові чинники про комуністичну діяльність, нарікає, що не може дістати праці бо його вважають за небезпечну особу.

● **Два бруклинські детективи** розшукували вкрадене авто Антонію Скарунлісові. Несподівано, коли вони затрималися перед червоним світлом, в їхнє авто вдарило авто, в якому сидів Чарлз Ріттер. Виявилося, що це було те авто, яке вони розшукували.

● **Нюйоркська біржа** зовсім не реаґувала на вислід місцевих виборів, і ціни на акції далі зростали.

ЗДА відзначають „День Ветеранів"
Богослужбами та військовими парадами

Ню Йорк, Н. И. — Цьогорічний „День Ветеранів" в цій країні відзначають Богослужбами в святинях різних віровизнань та військовими парадами, які відбуваються в усіх більших місцевостях. В Вашингтоні бувший президент Герберт Гувер в імені президента Айзенгавера зложить вінець на недалекому Крайовому Цвинтарі в Арлінґтоні на могилі Невідомого Вояка. В Ню Йорку в 11 год. перед полуднем має бути двохвилева мовчанка, під час якої затримаються всі комунікаційні засоби на протяг двох мінут. На площі Медісон відбудеться відзначення „Дня Ветеранів", яке влаштовують місцеві ветеранські організації. В 10-ій годині перед полуднем відбудеться парадний похід П'ятою евеню від 39-ої вулиці до 22-ої вулиці. Впродовж дня в частинах порту Ню Йорк можна буде звиджувати воєнні кораблі — два підтводні човни і кілька нищильників. Подібне відзначення „Дня Ветеранів", який давніше називався „Днем Перемир'я", відбудеться і в інших місцевостях цієї країни та в тих місцевостях закордоном, де стоять американські збройні сили.

ПРОФ. Д-Р РОМАН СМАЛЬ-СТОЦЬКИЙ ОБРАНИЙ ПРЕЗИДЕНТОМ НТШ

Ню Йорк. — У жовтні ц. р. відбулися, на основі нового статуту, вибори президії Головної Ради Наукового Товариства ім. Шевченка. Виборчі скрутатори — Д-р Кость Паньківський (ЗДА) і проф. Павло Шумовський (Париж, Франція) повідомили про такий вислід голосування: — Президентом НТШ став проф. д-р Роман Смаль-Стоцький, голова НТШ у Ню Йорку; Генеральним секретарем обраний проф. д-р Володимир Кубійович. — Віце-президентами НТШ стали, згідно із статутом: проф. д-р Євген Вертипорох, голова НТШ в Торонті і доц. Євген Ю. Пеленський, голова НТШ в Сіднеї, Австралія. Дальшими членами Головної Ради обрані ще перед кількома місяцями: — проф. д-р Кость Кисілевський, директор філологічної секції, проф. дипл. інж. Микола Зайців, директор математично-природописно- лікарської секції і крім того представник НТШ в ЗДА в особах проф. д-ра Іллі Витановича і ред. Василя Мудрого, представник НТШ в Торонті — проф. допл. інж. Василь Іванис та представник НТШ у Франції — проф. д-р Олександер Шульгин. Таким чином реорганізація Наукового Товариства ім. Шевченка остаточно закінчена. Останнім обраним головою НТШ був бл. п. проф. д-р Зенон Кузеля, що помер у Парижі в травні 1952 року.

Монтґомері домагається союзної світової команди

Норфолк, Вірджінія. — Англійський польовий маршал і перший лорд адміралітії Ірл Монтґомері заявив, що вільний світ повинен подбати про зорганізування союзної військової команди, яка могла б діяти на випадок світового конфлікту. Тепер існує тільки Північно - Атлантійський Оборонний Пакт, який має свою спільну команду, але країни Азії не належать до цього пакту, і тому конче треба зорганізувати світову команду. Монтґомері є заступником головного команданта НАТО і від 27 жовтня перебуває в ЗДА, де конферує з представниками американського уряду і з президентом Айзенгавером. 10-го листопада він виїжджає до Англії.

Передбачають рекордовий рух в будівельному промислі у 1956 році

Вашингтон. — Статистичні бюра департаментів торгівлі і праці передбачають, що в 1956 році американці видадуть на нові будівлі рекордову суму 44 більйонів долярів, хоч у фармерських прибутках і в будові родинних домів буде деяке обниження. Видатки на будову в найближчому році мають перевищити цьогорічні видатки на цю ціль на п'ять відсотків. В цьому році мають почати будову 1,300,000 нових домів, а в 1956 році — 1,200,000. Хоч число нових домів в найближчому році буде трохи менше, за те доми, будовані в 1956 році, мають бути вищі і з більшим числом кімнат. Число нових будинків, призначених для фабрик, магазинів, крамниць і т. п. збільшиться в найближчому році на 14 відсотків а число будинків, будованих федеральним, стейтовими та самоуправними урядами, зросте на 10 відсотків в порівнянні з 1955 роком.

Воррен твердить, що не буде кандидувати

Вашингтон. — Недавно знову появилися вістки про те, що головний суддя Найвищого Суду ЗДА Ірл Воррен буде республіканським кандидатом на президента в випадку, як Айзенгавер відмовиться кандидувати. На це давній приятель Воррена повідомляє, що головний суддя недавно сказав йому, що при жадних обставинах він не буде кандидувати. Цей приятель — це видавець і редактор оровільського часопису „Меркурі-Реджістер" Ден Л. Бібі. Воррен сказав йому, що ще на весні цього року заявив про свій відхід від політичного життя, і тепер ще раз підтверджує це своє рішення, не зважаючи на недугу президента Айзенгавера і на те, що республіканці, можливо, будуть змушені на місце Айзенгавера поставити нового кандидата на президента.

Продаж надвишки фармерських продуктів

Вашингтон . — Секретар рільництва Езра Тефт Бенсон заявив на пресовій конференції, що він вдоволений з дотеперішнього продажу продуктів, які нагромаджуються внаслідок урядової допомоги фармерам. Бенсон сказав, що з фінансовому році, який закінчився 30 червня, продано на одну третину більше урядових сільсько - господарських продуктів, як у попередньому році. Уряд продав за три місяці цього року на 20 відсотків більше продуктів, як за той самий час минулого року. Секретар рільництва заявив, що він радо продавав би продуктову надвишку країнам поза залізною заслоною, але згідно з законом не може цього робити, і тому вважає, що в цій справі має бути ліберальний закон.

● **Бувший президент** Університету Норвіч д-р Гомер Дадж заявив, що „в СССР найкраща виховно-освітня система в світі". Д-р Дадж відбув одномісячну поїздку по Совєтському Союзу, під час якої так надмірно захопився совєтським шкільництвом.

● **У Туреччині**, біля міста Ерзерум, пасажирський автобус злетів у пропасть, при чому згинуло 17 подорожніх, а 33 зазнали важких поранень.

● **„Ані жиди, ані араби** не хочуть війни, — заявив генерал Бирнс, голова Комісії ОН для нагляду за додержанням умов перемир'я в Палестині, — але вони кидають одні на одних стільки погроз, що можуть опинитись в трудній ситуації — ні реалізувати тих погроз, ані відкликати їх".

ЗДА остерігають арабів й Ізраїль

Вашингтон. — Американський уряд попередив Ізраїль і Єгипет, що якщо хтось із них започаткує війну, то буде визнаний агресором і проти нього будуть застосовані збоку З'єдинених Держав Америки найгостріші економічні санкції. Евентуальний аґресор чи спричинник воєнних дій буде натаврований як аґресор на форумі Об'єднаних Націй і ЗДА припинять всяку допомогу для даної країни. Водночас представник державного департаменту заявив, що ЗДА підтримають всіма способами ту сторону, що виявить свої намагання причинитися для спрови миру. Одночасно подають з Ню Йорку, що до ЗДА прибув міністер закордонних справ ізраїльської держави Моше Шаретт. Він заявив, що Ізраїль не робив досі ніяких заходів, щоб одержувати зброю від Совєтського Союзу чи його сателітів, але зброї він потребує з огляду на перевагу Єгипту над Ізраїлем в ділянці тяжкої зброї: турбомоторових літаків, танків і підводних човнів. Шаретт сподівається, що ЗДА зрозуміють тяжке становище ізраїльської держави і допоможуть їй дозброїтися. Щодо миру з арабськими державами і Єгиптом, то Ізраїль завжди готовий на переговори в цій справі, але ніколи не погодиться на будь-які територіяльні уступки. Демаркаційної лінії, встановленої між Ізраїлем і Єгиптом, Шаретт не вважає ні політичним ні територіяльним кордоном. У зв'язку із справою озброєння Ізраїлю, американський тижневик „ЮС Нюз" опублікував дані, з яких виходить, що Ізраїль із 1,500,000 населення має 250-тисячну армію і 200,000 вояків резерви, більше як всі армії арабських держав (Єгипет, Лібанон, Сирія, Ірак, Йордан, Савді Арабія) вкупі, які разом мають понад 38 мільйонів населення.

Англійсько-грецький конфлікт за Кипр дещо злагіднився

Лондон. — Гострий конфлікт між Англією і Грецією в справі Кипру дещо злагіднився — стверджує англійська преса. Призвели до цього довгі наради, що їх перевів англійський губернатор на Кипрі, маршал Гардінґ, безпосередньо з архиєпископом Макарієм, духовим лідером кипрських греків, які вимагають приєднання до грецького материка. Макарій відступив вже від домагання, щоб Англія перевела негайно плебісцит на Кипрі, який мав би виявити волю тамошніх пів мільйона мешканців, до якої держави вони хочуть належати, зате домагається, щоб Англія визнала в принципі право кипрців до самовизначення, з тим, що реалізація того права мала б прийти в неозначеній майбутності. Зате Макарій обіцює, що — після складення Англією такої заяви, грецькі націоналісти з Кипру льояльно співпрацювали б з англійцями в створенні нової територіяльної автономії на Кипрі. Англійський уряд не дуже — пишуть часописи — квапиться з проголошуванням проєктованої Макарієм заяви, бо, з уваги на загострену ситуацію на Середньому Сході, не хоче знову дратувати Туреччину, найсильнішого свого союзника в середземноморському басейні, яка лякається за долю 100,000 турків на Кипрі і є рішуче проти всякої супремації греків. Англія покладається ще на своїх 12 тисяч вояків на Кипрі і на те, що саме кипрське населення в масі втомлене вже акцією терористів і наслідками тієї акції та виявляє схильність тим часом мирно співпрацювати в автономічному уряді й установах.

Делеґати УККА взяли участь у Конференції ЮНЕСКО

Синсинаті, Огайо. — П'ята за чергою Конференція Національної Комісії З'єдинених Держав для ЮНЕСКО відбулася тут, 3, 4, і 5 листопада з участю понад 800 делеґатів. На запрошення Голови Національної Комісії, Український Конґресовий Комітет Америки взяв участь у цій Конференції. Делеґатами УККА були: проф. д-р Олександер Грановський (Універс. Міннесота) і проф. д-р Михайло Дудра (Каледж у Стюбенвіл, Огайо). Делеґати УККА брали активну участь у нарадах та при кожній нагоді заторкували українську справу й висвітлювали українське становище до окремих питань. Пленарні зібрання були імпозантні, із змістовними промовами. Так звані „працівні групи", також добре зорганізовані, виступали із добрим та фаховим матеріялом, приготованим професійними людьми з практичним досвідом. — Час для ширших дискусій був обмежений, все відбувалося в означений час і кожен бесідник сумлінно тримався своїх хвилин. Можна було подивляти американську пунктуальність і серйозне ставлення до всіх справ.

Совєтські „будівельники" закінчили свою поїздку по ЗДА

Ню Йорк. — В четвер, дня 10 листопада кораблем „Квін Елізабет" від'їхала до Европи десятичленна делеґація совєтських „будівельних експертів", що відбувала 5-тижневу поїздку по З'єдинених Державах Америки, запрошена американською Крайовою Асоціяцією Житлових Будівельників. Очолював цю делеґацію совєтський міністер міського і і сільського будівництва І. К. Козуля. Напередодні виїзду цієї делеґації прийшли з Москви повідомлення, що там „вичищено" й осуджено за екстраваґанції в будуванні хмародерів і їх прикрашуванні, як теж за марнування державних фондів ряд відомих совєтських архітектів і будівельників, між ними теж Александра Власова, президента совєтської Академії Архітектури й одного з членів „будівельної" делеґації до ЗДА. Деяким з архітектів відібрано звання „лавреатів сталінських нагород". Козуля і Власов, від'їжджаючи, відмовилися дати будь-які вияснення в цій справі, заявляючи, що їм нічого про це невідомо.

Українці в Феніксі, Арізона, пікетували готель з совєтськими журналістами

Фенікс, Арізона. — Часопис "The Arizona Republic" з 7-го листопада на першій сторінці приніс новинку про те, як місцеві українці пікетували готель, в якому мали спати совєтські журналісти. Цей щоденник вмістив і фотографії з транспарентами, на яких були такі написи: „Ми, українці, домагаємося визволення всіх українців з-під совєтського панування!"; „Тепер ми, бувші невільники Росії, є знову людьми"; „Ми вільні, чи й ви також?" Протестували члени місцевого Відділу УКК. Група українських протестантів — складалася з 15-ох осіб під проводом В. Коваля, який інформував американських журналістів про цілі протисовєтської маніфестації. Але цю демонстрацію бачили тільки американці, бо совєтських журналістів під час пікетування не було в готелі.

МОЛОТОВ АТАКУЄ ПЛЯН АЙЗЕНГАВЕРА В СПРАВІ ОБМЕЖЕННЯ ЗБРОЄНЬ

Женева. — Міністер закордонних справ Совєтського Союзу Вячеслав Молотов виступив із формальною подрібною критикою пляну президента Айзенгавера в справі обмеження зброєнь, зокрема в справі інспекції летунських сил та баз і виміни військовими інформаціями між ЗДА і Сов. Союзом. Молотов заявив, що Совєтський Союз мусить цей плян відкинути, бо він не причиняється до обмеження зброєнь ані не зменшує загрози атомової війни. Совєтський Союз міг би тільки тоді почати розглядати цей плян, якщо б він був частиною ширшого пляну про роззброєння і заборони атомової бомби. Молотов признав, що президент Айзенгавер, пропонуючи свій плян, мав добрі інтенції, але здійснення його дуже сумнівне, бо вимагає довгого часу і крім того плян Айзенгавера не стосується американських баз поза Америкою. Виступив Молотов із своєю критикою, яку вважають формальною відмовою Совєтів прийняти плян президента Айзенгавера, на десятому засіданні міністрів закордонних справ чотирьох великодержав у Женеві. Виступ Молотова після його останньої відмови погодитися на об'єднання Німеччини є черговою невдачею західніх великодержав добитися будь-якого порозуміння з Совєтським Союзом в найважливіших проблемах утривалення миру у світі. Ще одної невдачі зазнали західні держави в справі поширення і поглиблення зв'язків між Сходом і Заходом, що нею займалася з доручення міністрів закордонних справ окрема комісія експертів. Совєти відкинули всі пропозиції цієї комісії і не залишили майже можливости до дальших розмов. Відповідаючи Молотову, державний секретар Доллес заявив, що він мав досі враження, що Совєти в основному погоджуються на плян президента Айзенгавера і висловив своє здивування з приводу гострої критики цього пляну Молотовим. Водночас із повідомленням про відмову Совєтського Союзу прийняти плян Айзенгавера, надійшли повідомлення з Вашингтону і Лондону, що Комісія Атомової Енерґії у ЗДА і британське міністерство оборони ствердили, що в Совєтському Союзі відбувся новий вибух атомової бомби в серії атомових проб 1955 року.

Фор і Мендес-Франс у боротьбі за вибори

Париж. — Поміж теперішнім прем'єром Едґаром Фором і його попередником та однопартійцем Мендес - Франсом продовжується завзята боротьба, чи вибори до французького парляменту мають відбутись вже тепер, у грудні ц. р., чи пізньою весною 1956. Рада Республіки погодилась на внесок уряду Фора, щоб вибори відбути передчасно, вже в грудні ц. р., але прийняла також застереження, спонзороване за кулісами Мендес - Франсом, щоб ті вибори відбулись за зревідованою виборчою системою. Едґар Фор, чи вірніше частина партій, які підтримують його, схильні відбути вибори за теперішньою виборчою системою, яка признає вибори на партійні листи і пропорціональний розподіл мандатів, а Мендес - Франс і більшість соціял - радикальної партії, до якої належать обидва ті чільні французькі політики, поручають вибори на індивідуальних кандидатів. Мендес-Франс і його прихильники не хочуть надто швидких виборів, бо Мендес-Франс не закінчив ще цементувати новий центро - лівий (без комуністів) бльок, який — за його сподіваннями — повинен здобути рішучу перемогу у наступних виборах. Лихо в тому, що Фор не має часу вже перевести зміни виборчої системи, бо коли б вибори мали відбутись 11 грудня чи 18 грудня (в останньому терміні перед Різдвом), то 20 листопада треба би зголосити кандидатів, а парлямент взагалі поділений в поглядах і, не змігши прийняти ніодної з запроєктованих змін виборчої ординації, погодився переводити вибори за старою ординацією. Ця хаотична ситуація грозить знову кризою уряду.

Перон перейшов до дешевшого готелю в Панамі

Панама. — Бувший президент Арґентини Хуан Д. Перонрон досі жив у готелі „Ель Панама", але тепер залишив його і перейшов до дешевшого готелю „Вашинґтон", на Атлянтійському узбережжі в Кольон, бо там є „більше спокою", якого бувший диктатор потребує для писання своїх спогадів. В цих спогадах Перон хоче описати свій режим і те, як прийшло до революції і він мусів втікати закордон. Готель „Вашинґтон" знаходиться на території Панамської республіки, але є під зарядом Компанії Панамського Каналу, — власности уряду ЗДА.

В СВІТІ

● **У Лондоні,** на честь нового посадника відбулась традиційна вулична парада, учасники якої виступали в середньовічних одягах. Через те, що новий посадник, Ловелл Акройд, є купцем у вовняній бранжі, вулична парада була сполучена з показом історії вовняних виробів в Англії.

● **Уряд Німецької Федеративної Республіки** затвердив державний бюджет в сумі 30 більйонів нім. марок, себто понад 7 більйонів долярів.

● **100 високих німецьких** старшин будуть першими з нової західньо - німецької армії, які складуть присягу в найближчу суботу. Між ними генерал Гойзінґер і неоприлюднене досі число інших генералів із давньої німецької армії.

● **Бюрократизм в англійському міністерстві військових** справ і взагалі у війську був предметом гострої критики в палаті лордів. Лорд Віндлсгем навів, як приклад, гідний наслідування, одного англійського генерала, який мав найкращу методу полагоджування кореспонденції з різними військовими ресортами: він згортав усі папери зі свого столу і ховав їх під килим, а кінці килиму прибивали цвяхами. Цей генерал, сказав лорд, відійшов у пізньому віці в стан спочинку нагороджений богатьома орденами.

● **Фонд Об'єднаних Націй для** відбудови Південної Кореї призначив 100 мільйонів долярів на розбудову приватних копалень вугілля в тій країні. Це має сприяти промисловій розбудові країни і тим самим підвищенню життьового рівня населення.

● **Австрія виграла свій спір** із Західньою Німеччиною щодо громадянства австрійців, які стали німецькими громадянами після приєднання Австрії до Німеччини Гітлером у 1938 році (т. зв. „аншлюс"). Західньонімецький конституційний суд видав присуд, згідно з яким всі ці колишні австрійські громадяни стали знову громадянами Австрії після того, як Австрія стала суверенною державою. Таких австрійців живе в Західній Німеччині коло 20,000 осіб.

● **Англійський прем'єр Іден** заявив в англійському парляменті, що „все, що тільки можна буде зробити, зробимо, щоб зберегти на Середньому Сході мир". З цієї заяви в політичних колах роблять висновок, що нібито Іден пеерконаний, що нова війна поміж жидами й арабами майже неминуча.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

КУЛЬТУРА ІМПОНУЄ

Стейтовий секретар нюйоркського стейту, Кармін Де Сапіо, промовляючи минулої суботи на українській імпрезі в Ню Йорку, в першу чергу гратулював українцям за їх культурний вклад в американську скарбницю, за їх „плекання традицій і духа" свого народу та за їх організації і заохочував до продовжування цього процесу. Це найновіший факт, але далеко не одинокий і не найяскравіший. Ще у свіжій пам'яті гратуляції президентів Трумана і Айзенгавера для „Свободи" і Українського Народного Союзу три і два роки тому з приводу 60-річчя цих інституцій. Президенти також у першу чергу гратулювали українцям за їх культурний вклад у розвиток своєї нової Батьківщини. Добрий десяток таких самих гратуляцій, висловлених найвищими представниками Конгресу, можна було б назвати із самої тільки останньої конвенції УНСоюзу, що відбулася минулого року у Вашингтоні, а сотні можна було б назвати з усіляких інших нагод. Культура справді імпонує.

Інші докази. З усіх українських акцій на американському терені найбільший відгомін мали англомовні видання Українського Народного Союзу. На кожну з десяти виданих цією організацією книг були десятки й сотні рецензій дослівно з усіх обширів цієї країни-континенту, а такі суто українські культурні досягнення, як великодні писанки чи різдвяні колядки, стали вже майже складовою частиною американської культури з виразною печаттю їхнього українського творця.

В Америці є більше факторів і аргументів, що впливають на публічну опінію та її здобувають і що їх краще за нас уміють використовувати інші національні групи. Очевидно, що гроші грають важливу ролю і є важливим аргументом, але не як сама „мамона", а тільки як засіб. Важливу ролю грає маса, себто виборці, і те, що тут називають „політишенством". Але в українському випадку, в цілому комплексі американської ментальности, американського знання і освідомлення відносно українського народу та української проблематики, як і з уваги на становище і акцію ворожих українській справі сил, нашим найбільшим „калібром" таки залишається культура та культурна ділянка. Ми бо, як спільнота, не маємо грошей, щоб „по-американськи" фінансувати всілякі кампанії. Ми теж кількісно, ще в додатку розсіяні по великих обширах, не становимо такого „виборчого аргументу", який міг би заважувати, хоч і наших реальних можливостей в цій ділянці ми ще навіть у малому відсотку не використовуємо. Отже, залишається нам у першу чергу культура, яка може бути аргументом на довшу мету, але саме такого нам потрібно.

Як виглядають у нас тепер ці культурні справи? Звичайно, не можна сказати, що в тій ділянці нічого не робиться, або що вона цілком на задньому пляні. Навпаки, поважна робота вже пророблена, але це далеко не всі можливості використані, культурна ділянка у нас ще далеко не на тому місці і не має такої нашої уваги, яку повинна мати, і — що найголовніше — у нас ще немає навіть повної свідомости щодо важливости тієї ділянки і того культурного аргументу. Це вже є в нашій природі таке, що ми волімо короткотривалі, аби тільки голосні ефекти, ніж вперту, систематичну працю на довшу мету.

Проблема теж в нашому розумінні культурної праці та культурної відповідальности. Грубу книжку можна б про це написати. Правда, не можна нашому загалові відмовити сантименту до культурних проблем, але сантимент до культури — це ще не культура. Згадати б про наші радієві й телевізійні програми, про численні наші імпрези з культурними претенсіями та багато наших виступів. Ми маємо сантимент до таких справ, але цей сантимент радше патріотичний, ніж культурний. Майже після кожної такої імпрези і після кожного такого виступу насувається питання: як довго ще ця важлива, якщо не найважливіша ділянка нашої української місії у широкому світі має бути „в пеленках", коли ми нарешті розірвемо остаточно кайдани нашої провінційної екзотики, коли розвалимо дорешти мури нашого гетта?

Масмо на це багато даних і об'єктивних можливостей. Треба їх тільки змобілізувати і використати. Масмо людей, що можуть нашу культуру творити і репрезентувати, масмо величезну культурну спадщину, яку часто крадуть у нас і використовують проти нас наші вороги, бо ми не вміємо її використати в нашу користь. Одною з причин цього є те, що ми не маємо доброго порядку вартостей „що не вміємо „економити" ці вартості, як і наші сили та спроможності, як і наші гроші, якщо в обставинах тієї малої жертвенности, яку тепер виявляє наш загал, можна говорити про „економію". Але в усіх цих невідрадних обставинах ми можемо досягнути більше, якщо в наших плянуваннях і в нашій діяльності культура буде на одному з тих перших місць, на якому вона повинна бути.

ПОВОРОТ ПРЕЗИДЕНТА

Після семи тижнів перебування у військовому шпиталі в Денвері, де він лікувався на недугу серця, президент Айзенгавер вертається в п'ятницю 11 ц. м., якраз на День Ветеранів, до Білого Дому у Вашингтоні. Проте, вертається він ще не до повної праці, яка вимагає всієї натуги фізичних і розумових сил, бо лікарі, при всьому оптимізмі, все ж порадили йому продовжувати стан реконвалесценції. Отож Президент, як відомо вже з інформаційних вісток, урядуватиме тим часом на своїй фармі біля Геттисбургу в Пенсилвенії, чи в „Кемп Дейвід" біля Гаррисбургу в Пенсилвенії, який стане, після Денверу „наступним „похідним Білим Домом". Так буде, мабуть, до кінця січня 1956 року, коли Президент — як сподіваються лікарі — вже тішитиметься повним своїм здоров'ям.

Вся американська нація 24 вересня ц. р. глибоко схвилювалась повідомленням про недугу Президента і з найбільшою напругою очікувала кожної вістки про її хід. Весь світ стрепенувся тоді, здаючи собі справу, що значить пустка, яка настає на становищі найвищого керівника З'єдинених Держав, та ще й коли тим керівником є така чільна історична індивідуальність, як Д. Д. Айзенгавер. Сотні мільйонів людей на усіх континентах світу бажали йому, щоб він якнайшвидше переборов недугу, і сотні мільйонів людей радісно прийняли вістку про закінчення Президентом його шпитального лікування.

Проте, ця радість притьмарена перспективою, що Президент буде ще яких три місяці тільки частинно займатися державними справами і, хоч уже проводитиме особисто на засіданнях кабінету та Державної Ради Безпеки, нація і цілий світ мабуть ще весь той час не знатимуть, які пляни Президента на майбутність. Становищем лікарів, що його вони висловили на пресовій конференції у понеділок 7 ц. м., найбільш стурбована, мабуть, Республіканська партія. Її керівники й чільні місцеві діячі сподіваються, що найдалі коло Нового Року Президент заявить, чи він думає знову кандидувати ,чи зрікається своєї кандидатури з уваги на стан здоров'я. Пересунення лікарями терміну остаточного повороту Президента до Білого Дому аж на кінець січня чи половину лютого у практиці пересуває до того часу й вияснення ситуації з кандидатурами Республіканської партії у президентських виборах 1956 року. А це — не тільки партійна справа, бо від того, хто є і буде президентом З'єдинених Держав, залежить у величезній мірі хід подій в цілому світі.

І тому в американській пресі справа кандидатур у найближчих президентських виборах знову зактуалізувалась. Швидка й знаменита поправа стану здоров'я президента Д. Д. Айзенгавера відновила була надії всіх тих, які раді бачити в його особі президента ЗДА на наступну каденцію. Але понеділкова пресова конференція з лікарями ті надії зменшила, бо лікарі, хоч і підкреслювали, що рішення залежить виключно від самого Президента, проте — затримавши його на дальших три місяці поза Вашингтоном — поглибили сумніви щодо кандидатури Д. Д. Айзенгавера.

Сам президент Айзенгавер якраз два тижні перед своїм занедужанням, на нараді республіканських діячів 11 вересня ц. р., виступив був проти зв'язування долі партії з одною особою, вказуючи на відвічну правду, що „всі ми — смертні". Але на це нема ради: коли при кермі появляється більша чи популярніша індивідуальність, тоді автоматично колектив, який стоїть за нею — партія чи нація — бачить тільки її і з її особою зв'язує свої задуми та свої сподівання. І коли такі індивідуальності відходять, то неминуче терпить на цьому весь той гурт, що його прапором було прізвище лідера. Ліберальна партія вдержувалась при владі в Англії, коли мала таких лідерів, як Палмерстон, Гледстон, Асквіт і — за першої світової війни — Лойд Джордж. В англійській публіцистиці все ще дискутують питання, чи сумерк могутньої колись Ліберальної партії в Англії прийшов наслідком появи на політичному овиді соціялістів (Партія праці), чи пустки, що настала на місці колишніх великих партійних лідерів. Англія мала щастя, що за життя і правління Черчила „підріс" його наступник, і зміна керівництва відбулася без потрясення в Консервативній партії і в державі. Але над Німеччиною нависла поважна небезпека глибокої кризи від часу, коли 80-літній Конрад Аденауер захворів на запалення легенів, бо, навіть видужавши, він, мабуть, опорожнить канцлерське місце в найближчих тижнях.

Серед голосів американської преси, що взяли в останньому часі участь в дискусії на цю тему, звертає увагу велика стаття в недільному ілюстрованому додатку „НИ-Таймсу" політичного письменника Сіднея Гаймана, який обстоює тезу, що на конвенційних зборах обох американських політичних партій в 1956 році можуть виринути і перемогти такі несподівані кандидатури, про які тепер найменше говориться й пишеться. Названий автор покликається на прецеденс із сімома такими несподіванками на партійних передвиборчих конвенціях в ЗДА від 1844 до 1940 року, при чому п'ять отаких „дарк горзес" стали навіть президентами: Полк (1844, дем.), Пірс (1852, дем.), Гаєс (1876, респ.) Гардфілд (1880, респ.) і Гардінґ (1920, респ.). Правда, 5 таких „випадкових" президентів на 34 — це невеликий відсоток, але знаменний і цілком можливий історичний прецеденс. На конвенціях такі кандидатури виринають на те, щоб об'єднати партію, загрожену розколом внаслідок завзятої боротьби за окремих чільних кандидатів, що мають пристрасних не лише звеличників, а й противників. Маси я виборців волють інколи таких „випадкових" кандидатів від „професійних політиків" та амбітників, які роками наставлялись на дане становище.

Покищо це все ще тільки комбінації. Але не можна дивуватись, що люди в Америці ними цікавляться, коли зважити, що йде тут дійсно про велику річ, — про голову американської великодержави на дальших чотири роки.

ЛЕМКИ У ВРОЦЛАВІ

Серед численних прикладів народовбивства, що його довершує Москва із своїми сателітами, згадуються різні народи й племінні групи — кримські татари, чеченці, волзькі німці, татари — але завжди забувається — і то навіть в українських публікаціях — про такий факт комуністичного народовбивства, як ліквідацію майже двістітисячного українського племени лемків, що їх частинно винищено фізично, а решту порозселювано в рр. 1946-1948 по різних околицях Польщі й Совєтського Союзу. Лемківська земля, лемківські села й міста стали суцільною пустинею, бо, зліквідувавши лемків з допомогою Москви, польські комуністи, не спромоглися навіть заселити їх польським елементом.

Час від часу в різних совєтських газетах, а також москвофільських і прокомуністичних, що появляються по цей бік залізної заслони, появляються вістки про те, як „прекрасно живеться" лемкам, що поселилися на окупованих Москвою українських землях. В одній з американських „проґресивних" газет, що видається в ЗДА українською мовою, можна було читати три тижні тому (20 жовтня ц. р.) захоплену згадку такого змісту:

„На Закарпатті („проґресивні" редактори не знають, що лемки тільки частинно жили на... Закарпатті — Н. В.), серед гір і лісів, у мальовничих місцях здавна жили працьовиті лемки. Основним їх зайняттям було землеробство і скотарство. Але важко було їм виборювати хліб у природи: скеляста земля забирала всі сили... Життєрадісні і гостинні, лемки з покоління в покоління передавали чудові пісні, оспівували в них природу і працю і висловлюючи свою тугу за (... Н. В.) рідною Україною, від якої силоміць були відірвані довгі роки".

Прикладу більшого фарисейства й облуди важко придумати. Пишучи бо таке „проґресивні" автори не згадують ні словом про те, як криваво ліквідовано Лемківщину, як жорстоко відривано від лемківських гір і лісів від їх мальовничих осель десятки тисяч лемків, щоб кинути їх на фабричні пустарища Шлезьку чи на монотонні піски східньої Прусії. А вже вершком нахабности звучить фраза про відірваність від рідної України Лемківщини, тієї Лемківщини, що була завжди частиною українсько землі, частиною України, від якої щойно відірвали її силоміць московські та польські окупанти, ліквідуючи лемків і лемківську країну з обличчя землі.

Задурманені совєтською пропаґандою, довший час не хотіли згадувати про безприкладне насильство над лемківським населенням навіть їхні земляки в Америці, що й тут тримаються завжди разом, мають свої добре зорганізовані товариства і видають свій окремий часопис „Карпатска Русь". Задивлені у „велич" Москви провідники лемків у ЗДА старалися не заторкувати даної теми, намагалися не роз'яснювати тисячам лемківських патріотів всієї жорстокости, заподіяної лемкам з веління звеличуваної ними Москви. Щойно тепер, по майже цілих семи роках, що минули від насильного виселення лемків з їх рідних земель, починає проявлятися в них деяке протверезіння.

Натяки на це знаходимо в матеріялах, що їх друкує офіційний орган найсильнішої у ЗДА лемківської організації „Лемко-Союз" — часопис „Карпатска Русь". Кореспондент цього часопису Нестор Волчак мав можливість подорожувати недавно по лемківських селах Пряшівщини і побував також між лемками, поселеними на Шлезьку у Вроцлаві і в околицях Вроцлава (колишній німецький Бреслав), де відвідав свою матір і братів.

„Лемков — пише Н. Волчак — тут дуже (багато — Н. В.) в місті Вроцлаві і на селах. Бил я межи ними. На селі злетілися, котри лем почули, же я там. Як би дакто проголосил, же я там буду, то певно ціла Вроцлавщина злетілась би... Тут вартало би бити хоц по місяцу в одном восвідстві. Люди добри, но ім треба би помощі, головно моральной".

Водночас з листа Н. Волчака довідуємося, що у Вроцлавському університеті вчиться багато лемківських студентів, між ними уродженці Устя, Лосі, Снітниці, Флоринки, Злоцького та інших сіл Лемківщини, і що вони задумують творити у Вроцлаві окрему лемківську організацію.

Цікаві інформації про здійснення цього задуму знаходимо в цім же числі „Карпатскої Руси" (з 4 жовтня ц. р.) в листі Николая Спяка із Вроцлава, датованім 19 жовтня ц. р., що його передаємо літературною мовою:

„Сьогодні, 19 жовтня відбулося перше публічне народне зібрання наших лемків, які живуть у Вроцлаві й околиці. То були студенти, які взялися за цю роботу в порозумінні з Восвідською Радою Народовою... Всіх нас було зареєстрованих 53 особи, в тому числі 7 дівчат. На зібрання прийшли і брали участь в дискусії містоголова Восвідської Ради Народової і представник міністерства внутрішніх справ з Варшави. На зібранні наша молодь говорила досить відкрито і критикувала дотеперішнє непристойне (в оригіналі „неприличне") ставлення до нашого народу. Всі, які забирали слово в дискусії, домагалися від влади дозволу організувати свої народні хори, драматичні гуртки, комітети по цілому восвідстві і таке інше. Представники вислухали і після дискусії погодилися на те, що ця робота має відбуватися під назвою „Українське Товариство" і від імени українського народу. Наше зібрання поставило також вимогу заснувати газету для нашого народу на Заході Польщі... Далі за згодою представників державної влади обрано комітет із 10 членів. В цім комітеті є дві дівчини... Дня 25 жовтня наш комітет матиме перше засідання, на якому розгляне програму початкової діяльности нашої організації".

Стільки лемківський дописувач із Вроцлава. Допис той цікавий з різних поглядів. Передусім він з'ясовує, хоч і дуже обережними словами („неприличне ставлення"), в яких жахливих умовах, в яких обмеженнях (без права навіть організувати свої хори і драматичні гуртки!) доводиться жити під Польщею лемкам, вирваним силоміць із рідної землі. Далі він стверджує, що наші лемки не загубилися серед чужого польського моря і зберегли, як виходить з опублікованих матеріялів, свою мову і племінну окремішність. Що більше, вони виявили свою українськість, засновуючи на вигнанні у Вроцлаві Українське Товариство і підкреслюючи відкрито свою приналежність до українського народу.

Треба сподіватися, що приклад молодих засновників лемківського „Українського Товариства" у Вроцлаві вплине і на тих провідників лемківської іміґрації у ЗДА, що досі як вогню боялися самого вже тільки слова „український".

І ще треба вірити, що доля дозволить колись і розкиненим по чужій польській землі лемкам вернутися до рідних сіл, які залишилися поруйновані й опустілі.

Н. В.

СУСПІЛЬНИЙ ПОДІЛ В СССР

Російська преса, а вслід за нею і преса вільних країн світу, звернула увагу на аферу сина російського письменника Юдіна. Справа в тому, що старшого Юдіна нагороджувала комуністична влада за його твори орденами і грошима. Батько залишив синові поважну суму грошей, і син не працює, а бавиться в своєрідного комуністичного Дон-Жуана.

Подія маловажна, якщо б ішло про Юдіна та його поведінку. Та коли подію цю перенести на більші полотна, на всю комуністичну систему, то вона як не можна краще насвітлює дійсність в СССР.

Революціонери, з хвилиною здійснення заміреної революції, перетворюються у володарів, тобто приходять на місце усуненого режиму. Цієї трансформації з революційної партії в партію посідачів і володарів не обминули большевики. На найвищих щаблях соціяльної драбини в СССР стоїть комуністична партія, її членство, що теж має між собою ступневий поділ. На другому місці, як суспільний стан, стоїть поліційний апарат, на третьому — армія з державним апаратом. Професійна інтеліґенція, разом з управлінським апаратом кооперативів, артілей, радгоспів, є посереднім станом, що відділяє найвищі щаблі суспільної драбини від найнижчих. На найнижчих щаблях суспільної драбини в СССР залишився по-старому виробничий пролетаріят і колгоспне селянство. Це — найчисленніша верства, і над нею якраз здійснює свою владу „диктатуру над пролетаріятом", — комуністична партія з допоміжними станами — поліцією ,армією. Рух в суспільстві сучасного СССР з найнижчих щаблів соціяльної драбини на найвищі припинився з хвилиною, коли панівні верстви досягли повного числа можливих щасливців. Вакантні місця (а закінчення формації панівних станів припадає на тридцяті роки) доповнюються вже людьми з панівних станів.

Андрій Малишко, поет, промовляючи в Америці, подавав себе, як доказ того, що, мовляв, в СССР постало „безклясове суспільство", суспільство, в якому немає різниць, коли йде про посідання вартостей. Він казав, що якби не комуністична влада, то він і досі пас би колгоспні свині. Не можна заперечувати того, що Малишко таки справді проліз на найвищі щаблі соціяльної драбини, і що він є упривілейований та щасливий. Але він — і в цьому його нещирість — не сказав, чи колгоспні свині, що їх він пас, пасуться тепер самі, чи правління колгоспу таки поставило когось пасти свині.

Числове збільшення панівних станів в СССР неможливе в такій мірі, щоб усі громадяни покинули пасти свині, сіяти, орати і продукувати, а писали б вірші, чи жили з членства в комуністичній партії. Ріст бо комуністичної, поліційної і державної паразитарних суспільних верств збільшує тягарі на плечах продукуючого пролетаріяту. Між ціною і собівартістю (продукції), що, згідно з Марксом, створюють в капіталістичному суспільстві додаткову вартість і нагромадження капіталу, в СССР якраз і приховується джерело утримання непродуктивних, паразитарних станів. Панівні верстви в СССР — це також передбачив Маркс — роблять усе можливе, щоб задержати засоби виробництва, політичну й поліційну владу для поборення пролетаріяту. Визиск, при майже повній неможливості визискуваних пролетарів боротися за свої права, відбувається за посередництвом державного апарату. Держава в СССР є центром накопичення багатств. Згодом ці накопичення держава розподіляє, починаючи з утримання комуністичного, військового і державного апаратів. Справжнім фізичним продуцентам дібр залишаються окрушини з столів комуністичних володарів.

Партійні, поліційні і державні кадри знаходять своє поповнення серед правлячих верств населення. Сини секретарів партійних організацій, почавши з низових клітин, сини й дочки бюрократів з державного апарату, не вертаються до колгоспів пасти свині, не вертаються до фабричних верстатів, до творчої, продуктивної праці. Їхнє місце в суспільстві забезпечене спадщинно. Впливи і фінансові можливості батьків забезпечують в СССР спадщинність „родової аристократії". Панівні верстви в СССР заздро бережуть свої соціяльно-упривілейовані місця. Для цього комуністична партія обгороджена стіною багнетів політичної поліції і армії. Всякий опір чи спроба пролетаріяту в СССР вирватися з системи визиску, тягне за собою незчисленні жертви. Та, врешті, майже й неможливо в СССР таку спробу підготувати.

Випадок з Юдіним сам по собі був би маловажний, якби він не спрямовував увагу світу в сторону соціяльних проблем в СССР взагалі. На жаль, переважна більшість населення СССР, що їй на ім'я пролетаріят, в державі, що перед світом називається „пролетарська", не має навіть найменших можливостей вести леґальну чи напівлеґальну боротьбу за свої права, за усунення економічного визиску й скинення паразитарної правлячої меншости.

Володимир Шемердяк

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників

о. К. Даниленко-Данилевський

СЕРЕД ПАХУЧОЇ ФЛЬОРИ!...

... Земляче мій дорогий! Минула весна. Минуло літо. Надворі осінь золота!.. А ти забув про себе! А тому, коли тобі вже надокучив галас, метушня та біганина великого промислового міста; коли тобі вже не під силу втягати в себе пересичене димом, бензолом, смолою, каглою та рибо-квасним ароматом переповнених базарів повітря; коли тобі набрид чад алькогольних напоїв у понурому барі; коли тобі надокучила праця з її „овертаймами"; або коли набрид тобі з дружиною клопіт за будинок, люксусове авто, модерний телевізор, найкращі меблі та щотижня носити доляри до банку; коли тебе навістила несподівана хвилина радости, — тоді покинь усе і згадай про себе! Згадай, що ти є: „перл природи й цар землі"! Тоді, нехай блискавкою пронесеться в тебе думка — відірватися від кипіння людського резервуару, від сусти земної! Тоді сідай сам, або з родиною, у своє люксусове авто, а коли ще його не придбав, то сідай на „сірого доґа", і коти по битому шляху в напрямку Балтимор... Крізь вікно будеш бачити жовтобагряно-ліловий ліс... озера, долини, ріки, нові села, череди та фарми!.. А рівно через одну годину безупинного бігу „сірого доґа", ти серед примітивного лісу побачиш чудо!.. З широкого шляху машина повертає у вузьку алею, а на стовпі напис: "Long Garden", тобто довгий лісо-парк!

„Сіра собака" спочиває в гурті собі подібних, що виструнлися рівною стьожкою, а ти, голубе мій, що попав до Нового Світу з українського лісо-степу, разом з сотнями подорожніх, любителів природи, розглядаєш неописану велич і красу велетенського лісопарку! Перед тобою великі, із шкла, палати квітів, що створюють казкове містечко, що спиняють твій зір та увагу, а навколо розлиті моря чарівних квітів, різних дивних дерев, що збіглися сюди від обох бігунів земного ґльобу, щоб показати тобі свою оригінальну красу! І ти легко зідхаєш на всі свої широкі груди!.. Ось — Головний палац квітів. Заходимо туди з тобою. Це теплиця, колосальних розмірів, що займає площу одного квартала! Тебе зустрічають вистрої довгими рядами, високі буйно-кучеряві, білі, жовті, бузкові, сині, червоно-малинові, хризантеми! До тебе сміються своїми різнокольоровими устами горді орхідеї, що обдаровують тебе струменями тонких найніжніших пахощів! Тебе кличуть до себе білосніжні лілеї і пригадують тобі наші прозорі води: Дінця, Десни, Ворскли та Сули... Далі простяглася алея гігантських папоротей. Розкішні пальми! А за ними цілий ліс тропічних дерев... Ось бананові дерева зі своїми жмутами рясних плодів, що кожний листок може бути ковдрою для подорожнього. Зелені, високі, обвиті плющами та виноградом колонади. Стіни цвітуть різнокольоровими квітами, що створюють чудові, мистецькі орнаменти живих килимів! Над твоєю головою висять величезні панікадила з вислячих, різнобарвних квітів та папоротей! Кожний крок в глибину палати відкриває нові дивовижні картини квітів, папоротей, дерев. Тут запашна фльора всього світу розмовляє між собою дружньою мовою...

Идемо далі... Читаємо надписку:

„VIRTUE LIBERTY AND INDENPENDENCE RIERRE SAMUEL DUPON, JUNE 5, 1929". Це він, як борець за свободу й незалежність Нового Світу, як доброчинець і меценат, за власні мільйони, як геніяльний мистець, створив оце чудо краси, серед примітивного лісу!..

Крім великого палацу квітів заходимо до сусідніх павільйонів і там бачимо представників фльори поодиноких країн світу. Тут помаранчі, цитрини, різні овочеві та ягідні дерева, різні декоративні кактуси. Тут же ретельно, при штучному теплі й опадах виховують в спеціяльних школах: рожі, хризантеми, олеандри, орхідеї, луконії і багато іншого квітучого й пахучого царства! Але яка неописана радість серед отого бенкету квітів побачити й наших рідних гостей — українські: „гвоздики", „васильки" та „кручені паничі"!

Велика Тераса. Як з головного палацу квітів, так від усіх павільйонів-теплиць, любителі краси сходяться на обширну терасу з кріслами, стільцями, довгими зручними лавками і тут годинами відпочивають, любуючись чудовими красвидами великого лісо-парку! Перед нами, за двадцять стіп унизу мальовничий, тропічний чотирикутник, що впирається в терасу, на якій сидимо. По його боках виграє 30 більших та 90 менших, світляно-електричних фонтанів, що вечірньою порою вирують та переливаються світлосяйними бризками-веселками, створюючи фантастичний світ часів Нерона! Цей чотирикутник з трьох боків замикають темні алеї зеленого европейського клену. В алеях чути свіже повітря й прохолоду... Ген далі здіймається другий ярус фонтанів!

Перехресний фонтан. На блакитному фоні, до якого збігається пахуча фльора всіх ботанічних родин і видів зі сходу, заходу, півдня й півночі... квіти, як ті Христові лілеї, що „не сіють, не тчуть і не прядуть", а Отець небесний зодягає їх. Кожна квіточка, кожна билиночка умивається та пишається своєю Богом даною красою, біля того чудового водограю! Тут же крісла та альтанки для спочинку!..

„Водоспад". З лісових хащів-нетрів, з гори довгенькими вузенькими сходами з гранітними боками, сизим туманом піниться, клекоче й шумить штучний водоспад, що в долині утворює затишний ставок. Чудовий вигляд на розлогу долину, а з неї на верховіття мішаного лісу. Дуби, буки, ялиці, смереки, а під ногами повно дозрілих, смолястих шишок. Подорожні збирають їх собі на пам'ятку. Повітря свіже, чисте, пахне живицею та ладаном. Тут багато озону! Могутня санаторія для недужих на серце, бронхи та легені!

Вежа. Вона біля ставка на горі. Кругла з вікнами й плоским дахом, що нагадує наші українські вежі, які ще й досі збереглись в Охтирці, під монастирською стіною, на Ворсклі! Вежа з дзвонами! Кожної години вона подає свій голос, бо відбиває для кожного годину, що пройшла і канула в вічність! На вежі дзвони без допомоги людської істоти видзвонюють безсмертний Американський Національний Гимн, що освячує ліси, долини, гори та благословляє для мешканців чарівної країни добробут і посилає аромат надій на багатій землі великого Вашингтона! Дивні діла Твої, Господи! І все Ти премудро створив, а людину увінчав найбільшим розумом і чистим серцем!

(Закінчення на стор. 4-ій)

КОМІТЕТ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ ПРО СОВЄТСЬКУ ЦЕРКОВНУ ДЕЛЕҐАЦІЮ

Комунікат З'єдиненої Церкви Канади (The United Church of Canada), повідомляє, що на її запрошення приїздить до Канади з візитою делеґація Російської Православної Церкви. В склад тієї делеґації входять — архиєпископ Николай, митрополит Москви й архієпископ Паллядій, як подано в комунікаті, „з Волинської і Рівенської дієцезії, поблизу польської границі". Автори комунікату мабуть не знають, або промовчали, що це є територія України.

Коли провідні церковні діячі від різних і далеко від себе віддалених церков зустрічаються, то нормально повинна з цього вийти користь для християнського світу й наближення до здійснення християнських ідеалів.

Дуже прикро, що цього не можна сказати про теперішню візиту совєтської делеґації. Передусім т. зв. Російська Православна Церква проявила себе дотепер безвільним знаряддям антихристиянського большевицького режиму й емблему Христа використовується нині там для прикривання його безбожницької роботи. Це допомогло комуністичній диктатурі ліквідувати християнські церкви, від неї незалежні. Тисячі святинь перемінено на забавові клюби, магазини, а то й протирелігійні музеї. Єпископів і священиків тих християнських церков заслано в тюрми й концентраційні табори. Такими безоглядними й жорстокими методами зліквідовано Українську Православну й Українську Католицьку Церкви.

Церква, що її репрезентує теперішня совєтська делеґація, не спромоглася на будьякий спротив проти того насильства. Мало того — вона навіть використовувала ті переслідування, бо під охороною НКВД переймала по арештованих опорожнені позиції і зовсім не звертала уваги, що це не по християнськи.

Тому то візита совєтських церковників у Канаді не ворожить ніяких добрих наслідків. Навпаки — вона занепокоює і пригноблює. Зокрема з тієї причини болють громадяни Канади українського походження. В цю хвилину вони звертають свої сердечні почування в далекі відлюдні сторони, де в тюрмах або на важкій невільничій праці перебувають мученики за Христову віру й свій нарід — українські єпископи й священики.

Комітет Українців Канади, як найвища репрезентаційна установа українського населення в цій країні, підносить з нагоди першої візити в Канаді високих функціонарів Російської Православної Церкви свій голос осторопи й протесту проти насильства над українськими церквами та їх ієрархами й духовенством. Цей протест відноситься теж до релігійних переслідувань, що мали місце в інших країнах поза Україною, що є тепер у засягу діяння російського комуністичного режиму й Російської Православної Церкви.

Було б побажанням, щоб ці кола, які заплянували візиту совєтської делеґації в Канаді, поінформували її про дійсні почування канадійських громадян українського походження та щоб вплинули на неї виступити перед урядом СССР з конкретним домаганням:

— дати Україні та іншим поневоленим країнам свободу віроісповідання і релігійного життя так, як вона існує в західніх демократичних країнах, —

— звільнити з тюрем і концентраційних таборів єпископів і священиків та дозволити їм виконувати їх релігійну працю, —

— дозволити нашим релігійним громадам і священикам на особистий контакт і несення допомоги покривдженим релігійними переслідуваннями, зокрема єпископам і священикам, —

— привернути церкви до первісного стану, щоби в них могли відбуватися Богослуження, —

— закрити антирелігійні музеї і припинити антирелігійні безбожницькі практики.

За Комітет Українців Канади:

А. І. Яремович, президент;
І. Г. Сирник, ген. секретар.

НЕ ЗАБУВАЙМО ЗА НИХ

(З поїздки по Европі).

Як Амбасадор Доброї Волі та студент дослідник можливостей міжнародного співжиття я був висланий до Европи, де перебув цілі літні ферії і щойно недавно вернувся до ЗДА.

Найбільше я перебував у Юґославії, бо аж вісім тижнів. Решту часу перебув в Австрії, Німеччині та Голляндії.

В Австрії та Німеччині крім тамошнього населення я зустрівся був із утікачами з-поза „залізної куртини" та їхніми провідниками. Одначе тут хочу зупинитись тільки над питанням наших скитальців.

Варто б згадати, що в Юґославії під сучасну пору перебуває коло 35 тисяч українців. Найбільша частина із них живе в Боснії.

Боснія і Герцеґовина є одною із шістьох республік сьогоднішньої Юґославії. Тут живуть т. зв. старі емігранти, а їхнє життя здебільша устабілізоване. Вони займаються хліборобством. Решта українців розкинені по цілій Юґославії.

В Голляндії українці поселилися на постійно і їхні життєві умовини без порівняння кращі за тих, що залишились в Австрії чи Німеччині.

В Австрії під сучасну пору знаходиться коло 4,000 (чотири тисячі) наших скитальців. В Німеччині, вчетверо більше. Доля їхня майже однакова. Українці живуть у міжнародних таборах, розкинені майже по цілій Австрії. Національних таборів, які були колись, вже немає. Голови табору є наставлені урядом і мусять бути австрійцями.

Бараки, у яких живуть скитальці, вже старі. Дахи течуть, долівка спорохнявіла, у стінах діри. Австрійці не дуже спішаться їх поправляти. В Зальцбурґу кожна родина має лише одну кімнату.

Австрія 25 жовтня 1955 стала зовсім суверенною державою й окупаційні війська виведено з австрійської території.

Кожний у таборі мусить працювати, щоб заробити на хліб та одяг. Велика частина наших скитальців працювала в бараках тощо, для американців. Коли американці відійшли, вони залишились без праці. Іншу працю не так легко знайти, бо якщо і є яка праця в „Арбайтсамті", то для австрійців, але не для чужинців.

Коли ще американські окупаційні війська були в Австрії, наші люди почувались багато краще та безпечніше. Тепер Австрія стала невтральною державою, з чого большевики найбільше скористали. Вони починають закладати комітети „За Возвращение на Родину".

В Німеччині життєві умовини наших скитальців малощо кращі. Одначе психічно почуваються погано, бо рука комітету і сюди сягає.

„Комітет", як бачимо діє, та хотів би пригорнути всіх ведмежими лапами.

Двадцять тисяч українців живуть вже десять, а то й більше років, дожидаючи кращого завтра.

Багато із них ще сподіваються виїхати до інших країн. Багато вже втратили надію на все, підірвані фізично та зломані психічно приймають все, що день приносить.

Коли я прощався з українськими матір'ями перед моїм виїздом до ЗДА, я бачив в їхніх очах гарячі сльози. Вони не плакали над собою, але над долею їхніх дітей, що живуть на чужині в безнадії та страху.

Їхня доля залежить від нас, бо хто інший їм поможе, як ми не поможемо. Тепер зближаються свята. Не забуваймо і за них. Посилаймо їм дарунки, але найкращим дарунком було б для них те, якби вони переїхали до ЗДА.

Ярослав Л-ей.

● **У Мароккo** поворот із заслання султана Бен Юссефа й моральна перемога націоналістів, які боролися за повернення Юссефові султанського престолу, не вплинули на припинення терору. Від початку листопада ц. р. марокканські терористи вбили 27 марокканців і 1 европейця та ранили 53 марокканців і 7 европейців. Кинено 44 бомб і гранат, які пошкодили цілий ряд публічних й приватних будинків.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Шикаґо, Ілл.

Успіх Ювілейного Свята в честь Княгині Ольги.

Наше жіноцтво міста Шикаґо й околиці, зорганізоване в Об'єднаному Жіночому Комітеті, відзначило володарку України св. Княгиню Ольгу в 1000-річчя її хрищення окремим Ювілейним Святом в неділю 23 жовтня ц. р. Треба признати, що довгомісячна підготовка цих святкувань увінчалася дійсно прегарним успіхом під кожним, головно моральним оглядом.

Коротке вступне слово — голови Комітету п. Тусі Хариш в двох мовах, добре опрацьований реферат п. Марії Голуб українською мовою вислухали приявні з винятковою увагою. Треба признати, що до цього причинився короткий і ядерний стиль, що його так рідко застосовують наші промовці.

У мистецькій частині виступили вперше в Шикаґо такі мистецькі сили, як знаменита челістка — Христя Колесса, та солістка - сопран Любов Левицька — обоє гості з далекої Канади.

Христя Колесса відіграла А. Рудницького — „Кант Божій Матері", який спеціяльно опрацювала з нагоди цього свята, „Думку" — В. Барвінського і „Рондо ан. 94" — А. Дворжака. Її гра була правдивою насолодою навіть для ляїків.

Любов Левицька відспівала „Псалом" — В. Барвінського, „Колискову" — Ст. Людкевича, „Садок вишневий" — М. Лисенка і „Гуцульську пісню" В. Балтаровича. В трьох перших піснях виявила солістка свою мистецьку культуру, а останньою піснею полонила публіку, що хоч може і не було зручно на такому святі, все ж таки дала вислів своїм почуванням і настирливо домагалася наддатку або повторення.

Окремо написану для того свята нову поему Романа Завадовича „Свята Княгиня Ольга" віддеклямувала молода декляматорка панна О. Дацко, що задебютувала дуже вдатно.

Живий образ „Кн. Ольга благословить Український Народ" та пісня „Боже Великий", закінчили це гарне свято, що пригадало нам світлу постать жінки українки, яка перед тисячччю літ своїм актом переходу з поганства на християнство — так сказати б — улеґалізувала цю віру в Україні. А рівночасно її постать — це уосіблення жінки українки не невільничого зразку її сусідки — московки, а зразку рівноправної жінки-европейки, що завдяки своїм здібностям уміє дійти до найкращих почестей у своїй країні, та здобути славу і пошану далеко поза нею.

Д. Б-ка.

Йонкерс, Н. Й.

Громада відживає!

Неділя 30 жовтня ц. р. була одним з гарніших днів у нашому громадському житті. У тому ж бо дні відбулася Листопадова Академія і Свято Покрови — у великій авдиторії Української Парохіяльної Школи, збудованій у 1954 р. за великою заслугою і працею нашого пароха о. В. Клоса.

Влаштуванням цієї святочної імпрези зайнялися Церковний Хор „Вояи" і Т-во б. Вояків УПА при скромній співучасті СУМА і ООЧСУ. На добірну програму свята склалися за хронічним порядком: американський гимн та стрілецькі пісні у виконанні хору „Вояи" під дир. п. Фатюка, вступне слово п. Романа Глушка, голови Т-ва б. Вояків УПА у Йонкерс, доповіді ред. Качмара з Нюарку — українською мовою, і адв. Яреми з Ню Йорку — англійською мовою, упівські пісні у виконанні п. Юркевича з Нюарку, у супроводі бандури, та хору і струнної оркестри СУМА під дир. інж. Степаняка з Ню Йорку, виступ молодої, дуже талановитої піяністки п-и Христі Чвартацької, резидентки Н. Йонкерсу, відомої з її концертів у Ню Йорку і Бостоні та деклямації п-и Мотрі Островської. Свято закінчено українським гимном.

Давно у Йонкерсі ми не бачили такої великої та на високому рівні програми. Належиться признання Т-ву б. Вояків УПА, яке вклало багато зусиль у влаштуванні цього свята, як теж і Церковному Хорові „Вояи".

Друга сторінка — це авдиторія. Вже від кількох літ всі національні імпрези світили майже пусткою у малій церковній галі. В дощову жовтневу неділю велика шкільна заля була — на чудо — повна! Прибули всі, тим разом навіть багато з тієї „молодшої іміґрації". Може 30 жовтня буде для неї переломовим моментом в напрямі поправи — по останніх 2 роках байдужости.

Присутній.

● **Американська амбасада** в Веограді звернулася знову до юґославського міністерства закордонних справ, із запитом, *що сталося з її службовцем*, юґославським громадянином Дусаном Глумачем, що його поліція заарештувала ще 19 вересня ц. р. Глумач служив в американській амбасаді, як пе-

КАРПАТСЬКА КУЛЬТУРНА ГОДИНА

РАДІО - ПЕРЕДАЧІ ДЛЯ АМЕРИКАНСЬКИХ РУСИНІВ

В Ню Йорку відкрито нову радіо-передачу під керівництвом д-ра Василя Вереша. Назва нової програми „Карпатська Культурна Година". В основному вона призначена для американських русинів, що їх в Америці начисляється понад півмільйона. Тому й починається і кінчається вона звуками народного гимну, що його перед сто роками написав пробудник карпатських русинів, Александер Духнович:

„Подкарпатські Русини
[оставте ґлубокий сон.
Народний Голос зовет Вас.
[не забудьте о своїх!"

Між нашими братами американськими русинами нова радіо-передача викликала велике зацікавлення, про що свідчить і привітання, що його оголосив останньої суботи д-р Иосиф Висага, родак з Земпліна, син грек.-кат. священика, який перебув довгі роки на карпатській парохії в Вивер Медовс, Па.

У своїм привітанні д-р Й. Висага підкреслив два важливі факти: що ця радіо-передача має пожвавити громадське життя своїх земляків та причиниться до порозуміння між американськими русинами та українцями, бо „... ми є сини одного народу...".

Радіо - передачі Карпатської Культурної Години відбуваються кожної суботи рано від 8—8:30 години на хвилях:

AM 1330
WEVD FM 97.9

Можна слухати по цілій Америці й Канаді.

ВИКОНАЛИ СВІЙ ОБОВ'ЯЗОК

У цій рубриці друкуємо з признанням і подякою імена тих громадян, що прислали свою добровільну доплату до передплати „Свободи" та свою пожертву на фонд дитячого журналу „Веселка".

СПИСОК Ч. 23.

С. Вук, Шикаґо	$10.00	П. Гіряк, Шикаґо	2.00
Д. Хрупалик, Гадлей Фолс	5.00	Г. Сенюк, Дітройт	2.00
М. Лотоцький, Бронкс	5.00	Д. Зазуляк, Дрексел Гіл	2.00
Д-р М. Манацька-Гук, Віллард	5.00	В. Возовик, Ню Йорк	2.00
Р. Смаль, Ню Йорк	5.00	М. Михович, Йонґставн	2.00
Д-р М. Логаза, Сиракюз	5.00	В. Білик, Дітройт	2.00
Р. Кусеф, Ню Йорк	5.00	Г. Левко, Варен	2.00
Н. Мороз, Бентлейвілл	5.00	Д. Воловодюк, Ню Йорк	2.00
Л. Калужняцький Віпнінеґ	3.50	Р. Шутер, Рачестер	2.00
Г. Мирошниченко, Бронкс	3.00	Н. Савчук, Рачестер	2.00
П. Смевець, Шикаґо	3.00	Д. Стефанюк, Боффало	2.00
С. Елагій, Лонґ Айленд С.	3.00	М. Слом'яний, Гартфорд	2.00
Д-р О. Мощюк, Шикаґо	3.00	О. Зенюк, Вашинґтон	2.00
А. Угрин, Клівленд	3.00	Р. Завадович, Шикаґо	2.00
Ю. Паславський, Шикаґо	3.00	Д. Квасниця, Рачестер	2.00
В. Литвинка, Джерзі Ситі	3.00	В. Скрипчук, Трентон	2.00
о. А. Станґри, Лорейн	2.00	І. Копач, Дітройт	2.00
П. Грищак, Міннеаполіс	2.00	І. Придун, Ансонія	2.00
Г. Кушнір, Когоес	2.00	О. Хархаліс, Балтімор	2.00
В. Бачинський, Бостон	2.00	О. Коморовський, Фила.	2.00
Л. Колтуняк, Денвер	2.00	Н. Горленко, Фила.	2.00
Б. Чехут, Омага	2.00	А. Шафранська, Маттапан	1.00
Е. Волиник, Клівленд	2.00	О. Сисік, Ню Йорк	1.00
І. Калужний, Рачестер	2.00	М. Березовський, Кайрибрук	1.00
І. Москальчук, Блакелі	2.00	В. Ганик, Фаррел	1.00
В. Вошко, Шикаґо	2.00	К. Мацілинський, Лорейн	1.00
Л. Попіль, Шикаґо	2.00	А. Бабич, Пассейк	1.00
М. Ваповський, Фила.	2.00	І. Шатинський, Шикаґо	1.00
К. Боґданов, Клівленд	2.00	Н. Янов, Дітройт	1.00
І. Л., Торонто	2.00	С. Микита, Еддистон	1.00
Н. Пікель, Аллентавн	2.00	Разом	$ 156.50
Г. Гармаш, Ню Йорк	2.00	Раніше проголошено	$4.676.40
К. Шебунчак, Порт Честер	2.00		
М. Семків, Шикаґо	2.00	Разом	$4,832.90

ЧАС УКРАЇНСЬКИХ РАДІО-ПЕРЕСИЛАНЬ „ГОЛОСУ АМЕРИКИ"

У відповідь на численні запити Вш. Читачів „Свободи" подаємо на цьому місці розклад і час українських радіопересилань „Голосу Америки", подаючи одночасно після київського часу стандартний східньоамериканський час (в дужках).

„Голос Америки" висилає щоденно дві півгодинні програми українською мовою. Перша програма починається за київським часом о годині восьмій тридцять хвилин вечора (і. е. 12.30 PM — EST), друга програма о годині десятій тридцять хвилин вечора (2.30 PM — EST).

Обидві програми пересилаються на коротких хвилях довжиною в 13, 16, 19, 25, 31, 41 і 49 метрів.

Друга програма повторюється щоденно п'ять разів, — а саме: перший раз о годині третій ранку (1.00 PM — EST) — на середній хвилі довжиною в 238 метрів та на коротких хвилях довжиною в 41 і 49 метрів. Другий раз о годині п'ятій ранку (9.00 PM — EST) — на середній хвилі довжиною в 271 або 547 метрів. Третій раз о годині шостій сорок п'ять хвилин ранку (10.45 PM — EST) — на коротких хвилях в 31, 41 і 49 метрів. Четвертий раз о годині дев'ятій тридцять (1.30 AM — EST) хвилин ранку — на коротких хвилях в 16, 19, 25 і 31 метр. і п'ятий раз о третій годині дня (7.00 AM — EST) — на коротких хвилях довжиною в 13, 16, 19 і 25 метрів. Другу програму „Голосу Америки" можна також слухати на Сибіру.

СЕРЕД ПАХУЧОЇ ФЛЬОРИ!...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

Водогін. Колосальний резервуар електро-енергії, на десятки тисяч необрахованих кіловатів. Це ж він, оця потуга творить фантастичні водограї, водоспади, все нагріває й зрошує в цих дебрах лісових!

Просіка. Ось вузенька лісова просіка манить у свої обійми. Пішли! Ліс густий, таємничий аж чорний. Над головою тонесенька смужка світла, але й та зникає, бо просіка зливається з лісом, а нас окутує темна, осіння ніч. Навколо мертва тиша. Не чути гомону пташок! Хібащо затріщить суха галузка під ногами. Пригадуються „Тигролови", бо ми попали в безодню! Ми забули про затишний будинок, про люксусове авто, про модерний телевізор, про вигідні меблі; забули особисте конто в банку; забули про Филаделфію та про всю Америку! Ми опинилися в непролазних хажах-джунґлях, з яких повороту немає... На всемогутньому лоні природи, ми хвилево відчули свою безпомічність, нікчемність, свою мізерію і нас огорнув жах! Але несподівано розступилась просіка і ми побачили море світу: широкі долини, річки, озера, водограї, відчули себе велетнями на всемогутньому лоні Творця.

**

Довідка. До лісопарку їхати з Филаделфії в напрямку Балтимор 30-40 миль. Лісопарк радо приймає гостей, щодня сотнями й тисячами, зрана й допізна, та за це не бере жодного цента, бо це культурно-наукова установа! На території парку немає кіосків, крамниць та ресторанів, немає ніякого бизнесу, а тому за українським звичаєм набирай з собою торбину харчів, бо хідня та свіже повітря викликають велику охоту до їжі! Лісопарк організовано та впорядковано протягом трьох років 1919-1921. Він займає сотні акрів площі. А за мецената, доброчинця та волелюбця Самуїла Дюпона я вже тут згадав. Щасливої тобі дороги, мій земляче, до Родини пахучих квітів з усього світу, до оцього великого лісопарку в Америці! Поїдь! Обов'язково поїдь і подивись! Та ще не змарнуй свого часу в цій дивній країні, що ти опинився. Одвідай пам'ятники культури: музеї, храми, зоологічні та ботанічні парки! Як також Білий Дім, Велику Асамблею Об'єднаних Націй, водоспад на Ніягарі, та ще багато дечого одвідай, щоб не даром ти прожив в Америці! Щоб і чужому навчився і свого не відцурався! Та ще, як сідатимеш з родиною, чи сам у своє авто, або на „сірого доґа", прочитай „Заповіді українця", Гр. Дорошенка, що подала „Свобода" в числі 208, за 28 жовтня 1955 року, бо вони тобі стануть у великій пригоді!

26. X. 1955, Филаделфія, Па.

● **Полк. Маркус Липтон**, посол Партії праці в англійському парляменті, назвав Гаролда Філбі, колишнього першого секретаря англійської амбасади у Вашинґтоні, як особу, що перестерегла свого близького приятеля, совєтського шпигуна на англійській дипломатичній службі, що він і другий дипломат Меклін, викликали підозру поліції. Обидва ці дипломати втекли до СССР 25 травня 1951 і швидко після того звільнено зі служби Філбі. Тепер цей останній домагається, щоб полк. Липтон повторив це оскарження поза парляментом, щоб можна було скаржити його до суду, або щоб відкликав свої слова й перепросив. Липтон заявив, що готов розкрити парляментарній комісії джерело своїх інформацій про Філбі, як закаптуреного комуніста.

● **Барбара Гаттон**, внучка Франка Вулворта, мільйонера і власника тисяч департаментових крамниць вийшла у Франції шостий раз заміж. Першим її чоловіком був князь Олексій Мдівані, другим — німецький князь Гавґвіц-Ревентльов, третім — фільмовий артист Гері Грент, четвертим — князь Трубецкой, п'ятим — арґентинський багатій Рубіроза. Теперішньою жертвою є німецький барон Ґотфрід фон Крамм, колишній чемпіон теннісу, з яким Барбара познайомилась 18 років тому. Він має 44 роки, вона 42. Вінчання відбулось дуже скромно, у великій тайні.

Замість квітів на могилу бл. п. СОФІЇ з ГРУШКЕВИЧІВ РАКОВСЬКОЇ складаємо $10.00 на скитальців до Укр. Кат. Комітету.

Ольга і Богдан ҐАМОТА

Ст. Пол — Міннесота